

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Петко Деянов Георгиев

„НАЦИОНАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ И ФОТОГРАФИЯ

(ПО МАТЕРИАЛИ НА НАРОДНА БИБЛИОТЕКА И ДЪРЖАВЕН АРХИВ-ПЛОВДИВ)“

за присъждане на образователно-научната степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, докторска програма по Науки за културата

от доц. д-р Анелия Александрова Касабова, ИЕФЕМ – БАН

Дисертационният труд предлага изследване на фотографията като исторически извор със самостоятелно значение и извеждане въз основа на фотографски колекции и фондове, съхранявани в НБ „Иван Вазов – Пловдив и Държавен архив – Пловдив на значението на тези водещи документални хранилища в Южна България в процеса по изграждане на национална идентичност.

Дисертацията има ясно открити обект и предмет на изследване, стегнато са заявени шест конкретни изследователски задачи. Структурата на труда е балансирана в увод, три глави и заключение. Първа глава *Национална идентичност и фотография* е теоретична, Петко Георгиев прави преглед на концепциите за нация, национална идентичност. Тази част е значително преработена след предварителното обсъждане на труда, показва уменията на докторанта да се вслушва в градивна критика, готовността му да обогатява познанията си и да задълбочава анализите си. Авторът показва познаване на основополагащи трудове в широката проблематика формиране на нация и национална идентичност, извежда значението на „визуалния наратив“ – на възрожденската литография, а след това и на фотографията (като образ и като текст) в процеса на формиране на българската национална идентичност.

Във втора глава *Културните институции като идеологически структури на нацията* авторът разглежда специализираните фотографски сбирки към Народната библиотека „Иван Вазов“ и Държавния архив в Пловдив. Проследени са зараждането им, както и методическите и нормативните промени в резултат на променящите се държавни политики в областта на културата. Критичният прочит на извори и литература, свързана със събирането, опазването и комплектуването на фотографии позволяват на автора да изведе основни характеристики и да направи съществени допълнения към историята на тези две основни културни институции. Детайлно, критично и изчерпателно е представена фотографската сбирка „Портрети и снимки“ на Пловдивската народна библиотека. Авторът привлича редица неизползвани до момента документи, въвежда в научен оборот малко познат изворов материал, съхраняван в необработен ведомствен архив на библиотеката, специализирани инвентарни книги и описи и в издаваните годишници на институцията. Аргументирано са конкретизирани и доуточнени редица тези, свързани с комплектуването, организацията и развитието на фонда. Така напр. авторът доказва, че в Пловдивската народна библиотека и Музей през 1921 г. се слага началото на най-старата организирана сбирка от портрети и снимки, и оборва приеманата

досега безкритично дата 1950 г. Проследен е начинът, по който се обогатяват фондовете, дейността на Библиотечния комитет, представени са дневниците на комитета, протоколи и взети решения. Основните приноси на дисертационния труд са в областта на архивистиката и библиотекознанието, очертаваният от Петко Георгиев нов подход за съхранение и представяне на изображения в „институциите на паметта“ е с значим практико-приложен принос. Безспорен принос е събирането на разпокъсани данни за историята на фотографските колекции, събраната информация е систематизирана и последователно представена. Приноси са представените конкретни „случаи“ в Трета глава *Национална идентичност и фотография (изследване на случаи)*. Терминът „библиотечна археология“, въведен от Петко Георгиев, е удачен и отразява значимата работа по издирване и събиране на откъслечни данни и документи в различни източници, които до момента не са в научен обмен. Авторът представя богата информация за историята на снимкови материали като фотографиите, дар от Александър Пеев, свързани с борбата за църковна независимост; разкрива нови факти за фотографското наследство на Тома Хитров; обогатява историята на снимкови материали, свързани с Априлското въстание и Съединението.

Тезата на автора „От места на памет българските архивно-библиотечни хранилища са превърнати в ‘гробници на знанието’ и ‘архивни блата’“ (187) според мен е провокативно, макар и крайно обобщение. Убедително обаче авторът разкрива принципите на съхранение на изображения в хранилищата, прави извода, че липсват ясни правила и критерии, а това са основни причини за „невидимостта“ на авторски и тематични колекции.

Анализът на идентифицираните фотоизображения през призмата на политиките на паметта и конструиране на идентичност би могъл да бъде разгърнат и задълбочен. Но описаните фотоматериали досега не са известни на широката публика и идентифицирането им само по себе си е приносно.

Авторът показва умения за практическа архивна и библиотекарска работа със снимкови материали: задълбочено разкрива останали „скрити“ документи, систематизира информация, има критичен подход към изворите, предлага модели на съхранение, описание, дигитализиране на фотографски изображения, отговарящи на съвременните условия. Това са безспорни и значими практико-приложни приноси на труда.

Петко Георгиев е изследовател и библиотекар с дълготрайни и задълбочени познания в областта на фотографските изображения. Включва се активно в различни национални и международни научно-изследователски и образователни проекти. Резултатите от изследванията си е представял на множество национални научни форуми. Има 8 научни публикации по темата на дисертационния труд (две от които – под печат). Авторефератът отразява точно съдържанието на текста.

Като имам предвид посочените приноси и качествата на научния труд гласувам „за“ присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата на Петко Деянов Георгиев.

Анелия Касабова

7. 01. 2019 г.